

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української мови та лінгводидактики

ЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

СИЛАБУС

освітнього компонента з циклу загальної підготовки бакалавра
спеціальності *014 Середня освіта*
предметної спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)*
спеціалізації *014.028 Польська мова та зарубіжна література*
освітньо-професійної програми

СЕРЕДНЯ ОСВІТА.

ПОЛЬСЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ.

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Силабус освітнього компонента з циклу загальної підготовки «**Логічні засади професійної комунікації**» для здобувачів освіти спеціальності **014 Середня освіта освітньо-професійної програми «Середня освіта. Польська та англійська мови. Зарубіжна література»** денної форми здобуття освіти рівня **бакалавр**.

Розробник: Яворський А. Ю., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та лінгводидактики.

Затверджено на засідання кафедри української мови та лінгводидактики, протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

проф. Костусяк Н. М.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Середня освіта. Польська та англійська мови.

Зарубіжна література

доц. Васейко Ю. С.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань <i>01 Освіта / Педагогіка</i> спеціальності <i>014 Середня освіта</i> предметної спеціальності <i>014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)</i> спеціалізації <i>014.028 Польська мова та зарубіжна література</i> ОПП <i>Середня освіта. Польська та англійська мови. Зарубіжна література</i> Бакалавр	Цикл загальної підготовки
Кількість годин / кредитів 90 / 3		Рік підготовки – 2-й
ІНДЗ: є		Семестр – 4-й
		Лекції – 24 год
		Практичні заняття – 28 год
		Консультації – 6 год
		Самостійна робота – 32 год
	Форма контролю – залік	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про науково-педагогічного працівника

Прізвище, ім'я, по батькові – [Яворський Андрій Юрійович](#)

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри української мови та лінгводидактики

Контактна інформація: +38(073)121 66 98; andriy88hml@ukr.net

Розклад занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

Логічні засади професійної комунікації : електронний курс.

URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2818>

III. Опис освітнього компонента (ОК)

Силабус ОК «Логічні засади професійної комунікації» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта. Польська та англійська мови. Зарубіжна література» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта.

Мета викладання ОК – сформувати навички логічно правильного, доказового, несуперечливого, критичного мислення і логічно нормативного мовлення, навчити критично оцінювати текст із погляду законів логіки, виявляти й адекватно усунувати логічні аномалії.

Вивчення ОК спрямоване на виконання таких завдань: навчити створювати логічно досконалі тексти, адекватно оцінювати свої і чужі тексти з погляду логічної нормативності / ненормативності, а також сформувати навички усунення виявлених аномалій, розвивати і вдосконалювати *м'які навички*: креативність, робота в команді, лідерство, участь в дискусії, переговорах та ін.

Здобувачі повинні знати:

- терміни і поняття та основні закони логіки;
- логічні основи побудови тексту;
- поняття логічної помилки, класифікацію логічних помилок, причини їх виникнення;
- засади логічного аналізу тексту;

- теоретичні засади і стратегії критичного мислення;
- основи еристики, форми та методи аргументації.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- правильно мислити, оцінювати й аналізувати істинність або хибність, правильність або неправильність інформації;
- використовувати знання логіки в процесі створення і редагування тексту;
- використовувати навички доказового, несуперечливого, критичного мислення в процесі застосування набутих знань у практичних ситуаціях;
- критично аналізувати й оцінювати власну позицію, результати професійної діяльності;
- аргументовано висловлювати свою позицію та використовувати основні евристичні прийоми і стратегії.

Пререквізити: «Вступ до спеціальності», «Правописна і культуромовна компетентності вчителя».

Прореквізити: «Методика навчання польської мови», «Методика навчання англійської мови», «Методика навчання зарубіжної літератури», «Психолого-педагогічна практика», «Педагогічна практика», написання курсових робіт тощо.

Методи навчання: Пояснювально-ілюстративний і відтворювальний (виклад, виконання вправ і практичних завдань), проблемно-пошуковий з елементами інтерактивного навчання (дискусія, аналіз, узагальнення, робота в парах); дистанційного навчання тощо.

Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК: Здатність розв'язувати спеціалізовані завдання і проблеми різного рівня складності середньої освіти, зокрема мовно-літературної галузі, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації навчання в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2: Здатність вчитися й опановувати нові знання, усвідомлювати роль полікультурної освіти.

ЗК-3: Уміння спілкуватися державною мовою, послуговуватись ефективними прийомами й засобами вербальної та невербальної комунікації.

ЗК-6: Здатність виявляти, ставити проблеми та знаходити шляхи їхнього розв'язання.

ЗК-7: Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-8: Здатність працювати автономно і в команді.

Фахові компетентності (ФК):

ФК-1: Здатність здійснювати пошук, зокрема і послуговуючись сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, необхідних відомостей, об'єктивно їх оцінювати, обробляти, вивчаючи філологічні й історико-культурні явища та процеси, засади реалізації мети мовно-літературної освітньої галузі.

ФК-2: Здатність послідовно й грамотно в усній і писемній формах викладати свої думки українською мовою, обґрунтовувати їх, знати логічні засади побудови й оптимальні моделі реалізації комунікативного процесу у професійній та дослідницькій діяльності.

ФК-3: Здатність послуговуватись в педагогічній та дослідницькій роботі спеціальною термінологією, категоріями, поняттями, інтелектуальними операціями під час інтерпретації мовно-літературних явищ, історико-культурних реалій, аналізу освітнього процесу.

ФК-14: Здатність здійснювати критичний аналіз, діагностику й корекцію власної професійної діяльності, оцінку педагогічного досвіду.

ФК-15: Здатність дотримуватись у професійній та дослідницькій роботі принципів доброчесності, компетентності, законності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-2: Вільно послуговується українською мовою, володіє правописною та культуромовною компетентностями вчителя-словесника, логічно викладає свої думки, аргументує їх, оперує тактиками й стратегіями побудови ефективного спілкування, формами та засобами результативної комунікації з усіма учасниками освітнього процесу, громадськістю, у процесі дослідницької діяльності.

ПРН-3: Виявляє самостійність і відповідальність у розв'язанні проблем у професійній та дослідницькій роботі, здатність працювати автономно й в команді, дотримуватись етичних принципів і засад академічної доброчесності.

ПРН-4: Ефективно працює з інформацією з різних джерел: добирає необхідні відомості, критично аналізує й інтерпретує їх, впорядковує, класифікує й систематизує.

ПРН-6: Володіє відомостями щодо різноманітних історико-культурних й мовно-літературних явищ та процесів, зокрема необхідних для перцепції національних картин світу, оперує базисними філологічними й світоглядними поняттями, розуміє специфіку сучасних гуманітарних знань, презентує їх у результатах своєї професійної діяльності.

ПРН-9: Здійснює порівняльний аналіз філологічних явищ, базуючись на знаннях про мову як особливу знакову систему, літературу як мистецтво художнього слова, вирізняє лінгвокраїнознавчий потенціал вербальних одиниць.

ПРН-16: Здійснює самоаналіз ефективності педагогічної діяльності, досліджує актуальні проблеми навчання, удосконалює методики викладання, шукає шляхи до впровадження інновацій, послуговується міжнародними та національними стандартами й результативними практиками.

Soft skills: здатність логічно і критично мислити; креативність, оригінальність та ініціативність; уміння працювати в команді та взаємодіяти; навички ефективної комунікації; логічна аргументація; розв'язання проблем та формування ідей.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	у тому числі			
		Лекц.	Практ.	Сам.	Конс.
Змістовий модуль 1. Основні поняття логіки					
Тема 1. Логічна культура вчителя-словесника	6	2	2	2	0
Тема 2. Основні закони логіки та наслідки їх порушення в текстах	8	4	2	2	0
Тема 3. Поняття як форма мислення	9	4	2	2	1
Тема 4. Судження. Умовиводи	6	2	2	2	0
Тема 5. Логічний аналіз запитань та відповідей	7	2	2	2	1
Практикум за модулем «Основні поняття логіки»	8	0	4	4	0
Разом за змістовим модулем 1	44	14	14	14	2
Змістовий модуль 2. Логічні засади творення тексту					

Тема 6. Логічні помилки	9	2	2	4	1
Тема 7. Логічні основи побудови тексту	9	2	2	4	1
Тема 8. Мистецтво риторики та аргументації	9	2	2	4	1
Тема 9. Теоретичні засади і технології критичного мислення	7	2	2	2	1
Тема 10. Еристика	6	2	2	2	0
Практикум за модулем «Логічні засади творення тексту»	6	0	4	2	0
Разом за змістовим модулем 2	46	10	14	18	4
Усього годин	90	24	28	32	6

Теми практичних занять

№ з/п	Тема, зміст роботи	К-сть годин	Бали
1	Логічна культура вчителя-словесника Поняття логіки та логічної культури. Інтуїція, здоровий глузд та логіка. Соціальне значення логічного нормування тексту. Поняття про міркування та його структуру. Риса правильного мислення.	2	4 / ДС, РЗ
2	Основні закони логіки та наслідки їх порушення в текстах Загальна характеристика законів логіки. Закон тотожності. Закон суперечності (протиріччя). Закон виключення третього. Закон достатньої підстави.	2	4 / ДС, РЗ
3	Поняття як форма мислення Поняття. Поняття і слово. Зміст і обсяг понять. Логічні операції над поняттями. Види понять, їхня класифікація та логічна характеристика. Типи відношень між поняттями.	2	4 / ДС, РЗ
4	Судження. Умовиводи Загальна характеристика суджень. Структура суджень. Види простих суджень. Види складних суджень. Умовиводи як форма мислення. Індукція, дедукція, традукція як типи умовиводів.	2	4 / ДС, РЗ
5	Логічний аналіз запитань та відповідей Роль запитань у пізнанні. Структура запитання. Логічна класифікація запитань. Логічний аналіз відповіді. Види відповідей.	2	4 / ДС, РЗ
6	Практикум за модулем «Основні поняття логіки»	4	0 / РЗ / К
7	Логічні помилки Історія вивчення помилок. Поняття алогізму та логічної помилки. Типові логічні помилки. Основні причини виникнення помилок. Шляхи уникнення логічних помилок.	2	4 / ДС, РЗ
8	Логічні основи побудови тексту Логічні основи побудови тексту. Типові логічні помилки в тексті. Комунікативний ефект та логічне нормування тексту. Методи реалізації логічного аналізу тексту. Логічний аналіз тексту та його завдання. Прийоми виявлення логічних зв'язків. Прийоми для перевірки правильності логічних зв'язків.	2	4 / ДС, РЗ
9	Мистецтво риторики та аргументації Риторика як теоретична основа ораторської майстерності.	2	4 / ДС, РЗ

	Підготовка промови. Структура ораторського твору. Логічні та емоційні засади промови. Образність промови. Аргументація, її структура та типи. Види аргументів.		
10	Еристика Поняття про еристику. Суперечка як предмет еристики. Точки зору та їх різновиди. Типи суперечок. Стадії суперечок. Правила та помилки в суперечці. Мовні прийоми впливу в суперечці.	2	4 / ДС, РЗ
11	Теоретичні засади і технології критичного мислення Поняття про мислення. Функції та види мислення. Критичне мислення. Властивості критичного мислення. Навички критичного мислення. Толерантність як вияв критичного мислення. Технології розвитку критичного мислення в учнів.	2	4 / ДС, РЗ
12	Практикум за модулем «Логічні засади творення тексту»	4	0 / РЗ / К
Разом		28	40
Види підсумкових робіт			
1	Підсумкова контрольна робота		40 / Т, РЗ
2	Індивідуальне науково-дослідне завдання		20 / ІНДЗ / ІРЗО
Разом			60
Разом за семестр			100

Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, РЗ/К – розв’язування завдань / кейсів, ІНДЗ / ІРЗО – індивідуальне завдання / індивідуальна робота здобувача освіти, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота включає опрацювання теоретичних основ матеріалу, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання системи вправ практичного характеру.

Ефективність самостійної роботи науково-педагогічний працівник виявляє на практичних заняттях, під час тематичного тестування на практикумах і відбиває в загальній оцінці за тему.

№	Тема, зміст роботи	Кількість годин
1	Логічна культура вчителя-словесника Виконати завдання і вправи теми № 1.1 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	2
2	Основні закони логіки та наслідки їх порушення в текстах Виконати завдання і вправи теми № 1.2 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	2
3	Поняття як форма мислення Виконати завдання і вправи теми № 1.3 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	2
4	Судження. Умовиводи Виконати завдання і вправи теми № 1.4 за посібником:	2

	Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	
5	Логічний аналіз запитань та відповідей Виконати завдання і вправи теми № 1.5 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	2
6	Практикум за модулем «Основні поняття логіки» Виконати завдання і вправи теми № 1.6 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с. Виконати завдання і вправи теми № 9.2 за посібником: Яворський А. Ю. Лінгвістичні та логічні засади редагування: збірник завдань та вправ. Луцьк, 2024. 202 с.	4
7	Логічні помилки Виконати завдання і вправи теми № 2.1 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	4
8	Логічні основи побудови тексту Виконати завдання і вправи теми № 2.2 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	4
9	Мистецтво риторики та аргументації Виконати завдання і вправи теми № 2.3 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	4
10	Теоретичні засади і технології критичного мислення Виконати завдання і вправи теми № 2.4 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	2
11	Еристика Виконати завдання і вправи теми № 2.5 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с.	2
12	Практикум за модулем «Логічні засади творення тексту» Виконати завдання і вправи теми № 2.6 за посібником: Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації. Луцьк, 2024. 150 с. Виконати завдання і вправи теми № 10.2 за посібником: Яворський А. Ю. Лінгвістичні та логічні засади редагування: збірник завдань та вправ. Луцьк, 2024. 202 с.	2
Разом за семестр		32

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання має за мету поглиблення й удосконалення здобутих компетентностей.

Потрібно вибрати з будь-яких текстів 10 різнотипних логічних помилок, систематизувати їх і запропонувати варіанти редагування; також знайти 10 логічних задач і виконати їх. Результати цієї роботи оформити у варіанті зв'язного тексту у форматі .doc і надіслати на електронну скриньку науково-педагогічного працівника.

За виконання індивідуального науково-дослідного завдання здобувач освіти може отримати максимально 20 балів.

IV. Політика оцінювання

З інформацією про засади поточного та підсумкового оцінювання у ВНУ імені Лесі Українки можна ознайомитися на сайті Університету ([деталі за посиланням](#)).

Максимальний бал за тему набирають здобувачі освіти, які опрацюють запропоновані джерела, критично аналізують матеріал, глибоко висвітлюють теоретичні питання, вичерпно відповідають на додаткові запитання, аргументують теоретичні положення прикладами, застосовують знання теоретичного матеріалу на практиці під час виконання вправ.

На **1 бал** буде знижено оцінку, якщо здобувач добре відтворює теоретичний матеріал, грамотно оперує термінологією, загалом уміє застосувати теоретичні знання в процесі виконання вправ і завдань практичного характеру, але допускає 2–3 неточності у викладі теоретичної інформації або у практичному завданні за умови загалом правильних висновків і узагальнень (рівень виконання – 75 % – 90 %).

На **2 бали** буде знижено оцінку, якщо здобувач розуміє теоретичний матеріал, загалом застосовує теоретичні знання в процесі виконання вправ і завдань практичного характеру, але допускає 3–4 неточності у викладі теоретичної інформації або у практичному завданні (рівень виконання – 60 % – 75 %).

На **3–4 бали** буде знижено оцінку, якщо здобувач здатен відтворити тільки основний зміст матеріалу, відчуває труднощі у виконанні та коментуванні вправ і завдань практичного характеру, допускає 4–5 неточностей у викладі теоретичної інформації або у практичному завданні (рівень виконання – 50 % – 60 %).

Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти.

Здобувач освіти повинен відвідувати всі практичні заняття і брати активну участь в навчальній діяльності, а також виконувати завдання самостійної роботи. Пропущені з поважних причин заняття треба відпрацювати в дні консультацій протягом двох тижнів після виходу здобувача освіти на навчання після вимушеної перерви. На заняття здобувач освіти повинен приходити вчасно. На заняттях здобувач освіти не може займатися сторонніми справами.

Усі матеріали для аудиторних занять і самостійної роботи, зокрема у випадку дистанційного навчання, буде завантажено на спеціальний телеграм-канал.

Здобувач освіти може зареєструватися на електронний курс «Логічні засади професійної комунікації» у системі MOODLE ((доступ 24/7) → <http://194.44.187.60/moodle/> → ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ → КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ → НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ), послуговуватися його ресурсами та виконувати відповідні завдання.

Політика щодо академічної доброчесності ([Кодекс академічної доброчесності](#)).

Здобувач самостійно виконує завдання для практичних занять та самостійної роботи, так само завдання підсумкового контролю; надає правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказує джерела чужих думок у випадку їхнього використання.

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Терміни контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Під час вивчення освітнього компонента визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси / тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають навчальній дисципліні як у цілому, так і її окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів [подані за посиланням](#).

Будь-які конфліктні ситуації буде вирішено відповідно до [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

V. Підсумковий контроль

Залік науково-педагогічний працівник виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку науково-педагогічний працівник записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, становить 100. Достатньою для заліку кількістю набраних за всі види запланованих робіт є 60 балів.

Програма підготовки до підсумкового контролю

1. Яке походження і значення терміна *логіка*? Хто з мислителів першим його вжив? Хто стояв біля витоків логіки? Хто став основоположником логіки?
2. Поясніть зміст понять *логіка, природна логіка, логічна культура*. Які чинники визначають рівень логічної культури людини?
3. Що означає термін *міркування*? Які складники включає міркування? Поясніть значення термінів *засновок, висновок*.
4. Які ознаки повинне мати правильне міркування?
5. Як ви розумієте поняття *закон логіки*? Хто сформулював основні три закони логіки? Хто автор четвертого закону логіки?
6. Які умови обов'язкові для всіх законів логіки?
7. Що означають поняття *софізм, паралогізм, парадокс*? Наведіть приклади.
8. У чому суть *закону тотожності*? Які вимоги він ставить до процесу мислення?
9. Що стверджує *закон суперечності (протиріччя)*? Які умови він містить?
10. Які види суперечностей розрізняють? Поясніть зміст понять *об'єктивна (реальна) суперечність, суб'єктивна суперечність, явна суперечність, неявна (прихована) суперечність, контактна суперечність, дистантна суперечність*.
11. У чому суть закону виключення (вилучення) третього?
12. Як формулюють суть закону достатньої підстави? Що слугує достатніми підставами в науці?
13. Які ознаки правильного мислення прямо пов'язані з чотирма законами логіки?
14. Яке значення для роботи вчителя мають закони логіки?
15. Яке значення має термін *поняття*? Як співвідносяться поняття і предмет думки? Поясніть зміст термінів *ознака предмета, істотна ознака, неістотна ознака*.
16. Як співвідносяться поняття і слово? Що таке *термін*? Яке призначення термінів?
17. Що таке *зміст поняття, обсяг поняття, логічний клас предметів, індивід (елемент) логічного класу предметів*?
18. Які логічні операції можна здійснити над поняттями? Поясніть зміст термінів *обмеження понять, узагальнення понять, поділ понять, визначення понять*. Наведіть приклади.
19. На які типи поділяють поняття за обсягом? Поясніть суть термінів *одиничні поняття, загальні поняття, нульові (порожні) поняття*.
20. На які типи поділяють поняття за змістом? Поясніть суть протиставлень *збірні і незбірні (розподільні) поняття; конкретні й абстрактні поняття; позитивні і негативні поняття; відносні (співвідносні) і безвідносні поняття*.
21. З'ясуйте суть протиставлень *порівнянні і непорівнянні поняття; сумісні і несумісні поняття*.
22. Які типи відношень існують між сумісними поняттями? Поясніть зміст термінів *відношення тотожності, відношення підпорядкування, відношення перетину*.

23. Які типи відношень існують між несумісними поняттями? Поясніть зміст термінів *відношення співвідпорядкування (координації), відношення протилежності (супротивності), відношення протиріччя (суперечності)*.

24. Поясніть зміст терміна *судження*. За якою ознакою протиставляють *істинні і хибні судження*?

25. Яку структуру має *судження*? Що таке *суб'єкт судження, предикат судження, зв'язка*?

26. Що є граматичною формою *судження*? Які речення не виражають *суджень*?

27. За якою ознакою протиставляють прості і складні *судження*? Дайте визначення понять *просте судження, складне судження*.

28. На які види поділяють прості *судження*? Поясніть зміст термінів *атрибутивні судження, судження про відношення, судження існування*. Які *судження* є категоричними?

29. На які види поділяють прості категоричні *судження* за якістю? Поясніть зміст термінів *стверджувальні судження, заперечувальні судження*.

30. На які види поділяють прості категоричні *судження* за кількістю? Поясніть зміст термінів *одиничні судження, часткові судження, загальні судження*.

31. За якою ознакою протиставляють *судження*, що *виділяють*, і такі, що *виключають*?

32. На які види поділяють складні *судження*? Дайте визначення понять *безумовне судження, умовне судження*.

33. Поясніть, за якою ознакою безумовні *судження* поділяють на *єднальні та розділові*. Що таке *кон'юнкція, диз'юнкція (сильна і слабка)*?

34. Поясніть значення терміна *умовивід*. Назвіть типи умовиводів. Поясніть поняття *індукція, дедукція, традукція*. За якою ознакою протиставляють *умовиводи безпосередні і опосередковані*?

35. Поясніть значення терміна *запитання*. Назвіть основні правила формулювання *запитань*.

36. Що таке *передумова (пресупозиція) запитання, контекст промовляння запитання*?

37. Як класифікують *запитання* за кількістю відповідей? Що таке *відкрите запитання, закрите запитання*?

38. Як класифікують *запитання* за логічною коректністю? Що таке *логічно коректне запитання, логічно некоректне запитання*?

39. Яке *запитання* можна вважати семантично некоректним, синтаксично некоректним? Наведіть приклади.

40. Коли *запитання* має хибну передумову, внутрішню суперечність, тавтологію? Наведіть приклади.

41. Поясніть значення терміна *відповідь*. За якими критеріями класифікують *відповіді*?

42. У чому суть протиставлень *відповідей* на *альтернативні і безальтернативні, правильні і неправильні, прямі і непрямі (сильні і слабкі), повні і неповні*?

43. На перетині яких галузей науки намагалися сформувати теорію помилок? Який зміст *учені* вкладали в поняття *семіотична дефектологія, ортологія, ляпсологія, помилкологія (помилкознавство), девіатологія*?

44. Як трактували поняття *помилка* у філософії, психології, мовознавстві, лінгводидактиці? Яких представників кожної галузі науки ви можете назвати? До яких висновків дійшли ці вчені?

45. Поясніть зміст понять *алогізм, логічна помилка*.

46. Чому логічні помилки часто виникають саме на мовному рівні?

47. Назвіть і проілюструйте прикладами типи логічних помилок.

48. Назвіть основні причини виникнення логічних помилок.

49. Які існують шляхи уникнення логічних помилок?

50. Що таке текст із погляду логіки? Назвіть основні структурні частини тексту.

51. Чи можна вважати, що текст має структуру логічного умовиводу?

52. Назвіть основні ознаки логічно правильного мислення.

53. Прокоментуйте логічну чіткість тексту як вияв закону тотожності.

54. Що передбачає логічна послідовність у тексті?
55. Що є логічною основою доказовості тексту? Який закон логіки вимагає цієї ознаки тексту?
56. Прокоментуйте основні ймовірні логічні помилки в тексті.
57. Прокоментуйте суть комунікативної ефективності тексту. Назвіть види комунікативних ефектів.
58. Що таке логічне нормування тексту?
59. Що передбачає логічний аналіз тексту? Назвіть логічні прийоми цієї процедури.
60. Прокоментуйте поняття *хронологічний ланцюжок*, *хронологічно-послідовний ланцюжок*.
61. Назвіть завдання логічного аналізу тексту.
62. Які прийоми дозволяють виявити логічні зв'язки в тексті?
63. Прокоментуйте прийоми для перевірки коректності логічних зв'язків у тексті.
64. Дайте визначення понять *риторика*, *ораторська майстерність*, *оратор*, *промова*.
65. Обґрунтуйте погляд на риторику як теоретичну основу ораторської майстерності.
66. Прокоментуйте етапи підготовки промови.
67. Схарактеризуйте структуру промови.
68. Прокоментуйте способи зв'язку між частинами тексту промови.
69. Схарактеризуйте логічні засади промови.
70. Схарактеризуйте емоційні та психологічні засади промови
71. У чому виявляється образність промови? Як досягти образності?
72. Дайте визначення понять *теза*, *аргумент*, *аргументація*, *аргументування*, *демонстрація*.
73. Схарактеризуйте типи аргументів за формою.
74. Схарактеризуйте емпіричні аргументи, наведіть приклади.
74. Схарактеризуйте наукові (теоретичні) аргументи, наведіть приклади.
76. Схарактеризуйте контекстуальні аргументи та їхні різновиди, наведіть приклади.
77. Схарактеризуйте ціннісні аргументи та їхні різновиди, наведіть приклади.
78. Схарактеризуйте псевдоаргументи та їхні різновиди, наведіть приклади.
79. Поясніть відмінності між простою та складною аргументаціями.
80. Поясніть, що таке *сурядна аргументація*, *підрядна аргументація*, *множинна аргументація*.
81. Прокоментуйте поняття *мислення*.
82. Назвіть і схарактеризуйте функції мислення.
83. Схарактеризуйте види мислення за характером засобів.
84. Схарактеризуйте види мислення за змістом спонукальних механізмів.
85. Схарактеризуйте види мислення за характером виконуваних завдань.
86. Прокоментуйте, що передбачає критичне мислення.
87. Схарактеризуйте властивості критичного мислення.
88. Поміркуйте про те, як формувати й розвивати навички критичного мислення.
89. Чому толерантність вважають виявом критичного мислення?
90. Опишіть технології розвитку критичного мислення школярів.
91. Прокоментуйте походження і значення терміна *еристика*.
92. Дайте визначення терміна *суперечка*. Що є необхідною умовою для суперечки?
93. Назвіть типи суперечок, які відомі з часів античності.
94. Які моделі суперечок розрізняли давні греки?
95. Назвіть учасників суперечки, прокоментуйте їхні ролі.
96. У яких формах пропонент може аргументувати свою позицію?
97. Прокоментуйте поняття *точка зору*.
98. Схарактеризуйте типи суперечок за розходженнями в думках.
99. Як можуть комбінувати типи суперечок за розходженнями в думках?
100. Що таке *аргументативна (критична) дискусія*?

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література

Основна:

- Данільян О. Г. Логіка : підручник. Київ, 2022.
Конверський А. Є. Критичне мислення : підручник. Київ, 2022.
Конверський А. Є. Традиційна логіка : підручник. Київ, 2020.
Логіка в запитаннях та відповідях : навчальний посібник / Войтенко Д. О., Качурова С. В., Невельська-Гордєєва О. П. Харків, 2020.
Партико З. В. Логіка : підручник. Львів, 2023.
Партико З. В. Логіка (теоретичні основи та прикладне застосування в мас-медіа) : підручник. Київ, 2021.
Ряшко В. І. Логіка : навчальний посібник. Київ, 2021.
Хоменко І. В. Логіка. Теорія та практика : навчальний посібник. Київ, 2021.
Яворський А. Ю. Лінгвістичні та логічні засади редагування: збірник завдань та вправ : навчальний посібник. Луцьк, 2024.
Яворський А. Ю. Логічні засади професійної комунікації : навчальний посібник. Луцьк, 2024.
Bennett B. Logically fallacious: The Ultimate Collection of Over 300 Logical Fallacies : academic edition. Boston, 2021.
Priest G. Logic: A Very Short Introduction. Old Saybrook, 2021.

Додаткова:

- Бондар Т. І. Логіка : хрестоматія. Київ, 2022.
Додонова Р. О. Філософія. Логіка. Філософія освіти. Кредитно-модульний курс : навчальний посібник. Київ, 2020.
Колотілова Н. А. Логіка і риторика : ретроспектива взаємозв'язку: монографія. Київ, 2020.
Комаха Л. Г. Логічні засади аргументації у філософському знанні : монографія. Київ, 2020.
Конверський А. Є. Логіка : підручник. Київ, 2021.
Конспект лекцій з дисципліни «Логіка» для студентів усіх спеціальностей / Упоряд. Г. Г. Старікова. Харків, 2020.
Онуфрієнко Г. С. Риторика : навчальний посібник. Київ, 2021.

Інтернет-ресурси:

- Електронний курс А. Ю. Яворського «Логічні засади професійної комунікації» в системі дистанційного навчання Moodle. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2818>
Аргументація. URL: <https://pidru4niki.com/14240620/logika/argumentatsiya>
Гасяк О. С. Формальна логіка. URL: <http://www.philosophy.chnu.edu.ua/res/philosophy/F.L.%20text.pdf>
Готинян-Журавльова В. В. Короткий словник до тем: «Поняття», «Судження», «Дедуктивні умовиводи». URL: <http://philosof.onu.edu.ua/elb/metodichki/gotinyan/slovník.pdf>

Еристика: сучасний стан розвитку мистецтва суперечки. URL: https://pidru4niki.com/15290527/ritorika/suchasniy_stan_rozvitku_mistetstva_superechki

Конверський А. Є. Логіка. URL: <http://philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor/Files/LIBRARY/KONVERSKII/1.pdf>

Логіка. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidruchniki.com>

Логіка: предмет і значення : Освіта. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3276>

Операції з поняттями: обмеження й узагальнення, види та правила поділу, значення. URL : <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25201>

Основні закони логіки: сутність та характеристика. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25244/>

Словник основних термінів логіки. URL: <https://studfile.net/preview/5776302/page:10/>

Солодка Л. І. Логіка. Методи логічного аналізу тексту. URL: <http://eprints.cdu.edu.ua/245/1/%D0%A1%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BA%D0%B0%D0%9B.%D0%86.%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0,%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87.%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%83.pdf>

Судження: загальна характеристика. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25200>

Український логічний портал. URL: <http://logic.net.ua>

Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk756891.pdf>

Цалін В. С. Логічний словник-довідник. URL: <https://jurkniga.ua/wa-data/public/shop/products/11/00/10011/attachments/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

Шепетяк О. М. Логіка. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33691479.pdf>

Bennett B. Logically fallacious: The Ultimate Collection of Over 300 Logical Fallacies. URL: https://books.google.com.ua/books?id=WFvhN9ISm5gC&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false